

Det kongelige olje- og energidepartement

Saksbehandler:

Kiti Gjerstad

Epost:

kiti.gjerstad@forbrukerradet.no

Vår dato:

25.01.2019

Vår referanse:

18/24433 - 2

Deres dato:

Deres referanse:

Høring - endringer i forbrukermerkelloven - energimerkeforordningen for produkter

Forbrukerrådet viser til høringsbrev 19.10.2018, med svarfrist 31.01.2019, om forslag om gjennomføring av Europaparlamentets- og rådsforordning (EU) 2017/1369 om fastsetting av rammeverket for energimerking og om opphevelse av direktiv 2010/30/EU (energimerkeforordningen).

Generelt om energimerkeforordningen og grønt forbrukerskifte

Forbrukerrådet er opptatt av at Norge skal nå målsettingen om å bli et lavutslippssamfunn innen 2050. I 2017 lanserte Forbrukerrådet en politisk plattform for et mer bærekraftig forbruk, som heter «Grønt forbrukerskifte»¹. I vår plattform er vi blant annet tydelige på at vårt forbruk av varer og tjenester bidrar til miljøutfordringene verden står overfor. Forbrukeres atferd og at det blir enklere å ta miljøvennlige valg som forbruker, er derfor viktig.

Det avhenger derimot blant annet av at forbrukere får riktig informasjon om de miljømessige konsekvensene ved kjøp av produkter eller tjenester. Energimerking er en av de best fungerende miljøinformasjonsforordninger vi har per i dag, der forbrukerundersøkelser viser at rundt 85 % av europeiske forbrukere ser på energieffektivitetsetiketter når de kjøper produkter.

Ifølge Europakommisjonen vil resultatet av energimerker sammen med miljøvennlige standarder gi en årlig energibesparelse på rundt 175 Mtoe innen 2020, omtrent lik det årlige primære energiforbruket i Italia. For forbrukere betyr dette en gjennomsnittlig besparelse på opptil € 500 per år på husholdningenes energiregninger. Det sier seg selv at et velfungerende system vil gi stor nytte både for forbruker og miljø.

Endring av merkeskalaen: positiv forandring, men forbrukerinformasjon må sikres

Forbrukerrådet mener at den nåværende skalaen med A+++ til G kan være misvisende overfor forbrukere. Bruken av tegn og plusser på skalaen har bidratt til å tilsløre betydelige forskjeller i energiprestasjon. Det er derfor veldig positivt at ordningen går tilbake til den enklere skalaen fra A til G. Samtidig er det viktig at ordningen forblir relevant i forhold til den tekniske utviklingen, og at kommisjonen med jevne mellomrom re-skalerer energiskalaen.

Den største svakheten av fornyelsen er at overgangsordningen er for romslig. I en periode fremover vil A+++ fortsatt være den beste kategorien, mens for andre produkter vil beste karakter bli A. En viss overgang er uunngåelig, men perioden som nå foreslås, virker unødvendig lang. Det er i mellomtiden derfor av stor

¹ Se <https://www.forbrukerradet.no/siste-nytt/forbrukerradet-lanserer-gront-forbrukerskifte/>

betydning at forbrukerne er godt informert om de nye skalaene, siden noe overlapping av gamle og nye etiketter, samt enkelte uoverensstemmelser mellom ulike produktgrupper, må forventes. Samtidig er det viktig å informere om effektene av re-skalerting: Med den nye skalaen kan for eksempel en TV med nåværende kategorisering A+++ bli B, uten endring i det faktiske energiforbruket.

Forordning (EU) 2017/1369 forplikter medlemslandene til å sikre at innføring av etiketter og oppskalering er ledsaget av opplærings- og reklamekampanjer. Forbrukerrådet mener det er essensielt å sette av tilstrekkelig med ressurser for forbrukerinformasjonskampanjer for å sikre at forbrukerne forstår de fornyede skalaene samt skilnader mellom forskjellige produktgrupper, og kan ta et informert valg.

Ny produktdatabase hjelper forbrukere å ta informerte valg, og kan bidra til mer effektivt markedsovervåking

EU/EØS-området er av de siste store velutviklede økonomiene som ikke har et obligatorisk register og en offentlig database av energiregulerte produkter. Det er derfor viktig og av stor betydning at dette nå blir etablert. For forbrukere er databasen et verktøy til å identifisere de mest effektive produkter på markedet. Det forbedrede datasystemet vil også bidra til å sikre mer effektiv markedsovervåking, som for sin del er meget viktig for å sikre forbrukernes tillit til ordningen. Forbrukerrådet ser utviklingen av en slik database som svært positivt.

Det er imidlertid viktig å sikre at den offentlige delen av databasen er lett tilgjengelig og søkbar for forbrukere, slik at det er mulig effektivt å sammenligne forskjellige produkter.

Tilsyn, sanksjoner og testing

Energimerking er en ordning som er avhengig av at forbrukere har tillit i systemet, og denne tilliten henger for sin del tett sammen med effektivt tilsyn.

Forbrukerrådet vil derfor understreke viktigheten av tilstrekkelige ressurser til tilsyn som sikrer at det er samsvar mellom den informasjon som gis og det reelle energiforbruket. Her vil det også være viktig med økt samarbeid mellom myndighetene i ulike medlemsland, som angitt i artikkel 8(4) av forordningen.

Et annet aspekt som Forbrukerrådet mener bør bli gjenstand for videre forbedring, er de faktiske testmetodene som brukes til å bestemme energiklassen av et gitt produkt. En studie utført av fire frivillige organisasjoner, viser for eksempel at det kan være et betydelig gap i energiprestasjon av et gitt apparat i testmiljøet mot faktisk bruk.² EU-forordningen viser til samme problematikken i begrunnelse 35. Dette bør fremheves i den nasjonale konteksten, og Norge bør arbeide for fornyelse av testmetoder i CENELEC, slik at metodene i fremtiden samsvarer bedre med virkelige forbruksforhold.

Generell kommentar om fremtiden og mulig utvidelse av energimerking

² [Report-on-a-fair-energy-label-for-consumers%20\(2\).pdf](#)

Forbrukerrådet ser nytte i å tenke hvordan energimerking kan videreutvikles for å fremme ikke bare energieffektivitet, men også sirkulær økonomi mer generelt.

EU-kommisjonen har jobbet med en studie om et mulig «scoring system» for å informere forbrukere om muligheten til å reparere og – når det er relevant – oppgradere produkter. En mulighet vil være å legge til slik informasjon i energimerket.

Ulike studier viser at forbrukere har en økende interesse for å reparere produkter. En merking med informasjon om reparerbarhet kan bidra til å flytte forbruket mot mer sirkulære produkter. Denne informasjonen kunne legges til energimerket for å gi forbrukerne et mer detaljert bilde av produktet som helhet, og sikre synligheten av slik informasjon.

Vennlig hilsen
FORBRUKERRÅDET

Gunstein Instefjord
fagdirektør

Kiti Gjerstad
seniorrådgiver

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke signatur.